

9) ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಮಗೆ ತಿಳಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇದೆಯಾ?

ನಮೂರಿನ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ನಮೂರಿನ ಸ್ವತ್ತು. ಇಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಆಗು ಹೋಗುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿಯುವ ಹಕ್ಕು ಗ್ರಾಮದ ಎಲ್ಲ ಜನರಿಗಿದೆ. ಇದು ನಮ್ಮ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯೂ ಹೌದು. ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ತಮ್ಮ ಮೇಲಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯ ಚಟುವಟಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಹೇಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುತ್ತಾರೋ ಹಾಗೆಯೇ ಗ್ರಾಮಸ್ಥರಿಗೂ ತಿಳಿಸುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಇದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನಿಮೂರಿನ ಉಪಕೀಂದ್ರದ ನಿರ್ವಹಣೆಗೆ ಎಪ್ಪು ಹಣ ಬಂದಿದೆ? ಅದರಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪು ಯಾವುದಕ್ಕೆ ಖಚಾಗಿದೆ ಅಥವಾ ಜಿಷ್ಡಿಗಳನ್ನು ಯಾಕೆ ಈ ದಿನ ಕಡಿಮೆ ಪ್ರಮಾಣದಲ್ಲಿ ನೀಡಿದ್ದಿರಿ? ಹೀಗೆ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೇಳಿದಾಗ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ನೀವು ಕೇಳಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡಲು ನಿರಾಕರಿಸುವಂತಿಲ್ಲ. ನಿಮಗೆ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನೀಡುವ ಹೊಣೆಗಾರಿಕೆ ಅವರಿಗೆ ಇದೆ. ಇದು ಅವರ ಕರ್ತವ್ಯವೂ ಹೌದು. ಅದೂ ಅಲ್ಲದೆ ಪ್ರತಿಯೊಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿಯ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಪಡೆಯುವುದು ನಿಮ್ಮ ಹಕ್ಕಾಗಿದೆ. ಯಾರಾದರೂ ನೀವು ಕೇಳಿದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಕೊಡದೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿ ಮಹಿತಿ ಹಕ್ಕು ಕಾಯಿದೆ (2005) ಪ್ರಕಾರ ಅಜ್ಞ ಹಾಕಿ ಪಡೆದುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

10) ನಮೂರಿನ ಆರೋಗ್ಯ ವರ್ವಸ್ಥೆಯ ವಿವರಗಳನ್ನು ನಿಮಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಕೇಳಲು ಕಷ್ಟ ಮತ್ತು ಮುಜುಗುರವಾದಾಗ ಈ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಲು ಯಾವುದಾದರೂ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಇದೆಯೇ?

ಖಂಡಿತಕ್ಕೂ ಇದೆ. ಕೆಲವೊಂದು ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ನಾವು ಕೇಳಿದೆಯೇ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯ ಸಿಬ್ಬಂದಿಗಳು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರ ಗಮನಕ್ಕೆ ತರಬೇಕು. ಅವುಗಳಿಂದರೆ ನಾಗರಿಕ ಸನ್ನದ್ದು (ನಾಗರೀಕರಿಗೆ ಸರ್ಕಾರ ನೀಡುವ ಭರವಸೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ), ಜಿಷ್ಡಿಗಳ ಪಟ್ಟಿ (ಎಪ್ಪು ಜಿಷ್ಡಿಗಳು ಬಂದಿದೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಎಪ್ಪು ಖಚಾಗಿದೆ? ಎಪ್ಪು ಉಳಿದಿದೆ? ಇದರ ವಿವರಗಳಿರುವ ಪಟ್ಟಿ) ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳ ಪಟ್ಟಿ (ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯ ಇರುವ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳ ವಿವರಣೆ), ಶುಲ್ಕ ಪಟ್ಟಿ (ಕೆಲವೊಂದು ಸೇವೆಗಳಿಗೆ ರಸೀದಿ ದಡೆದು ನೀಡಬೇಕಾದ ಕನಿಷ್ಠ ಹಣದ ವಿವರ). ಈ ಎಲ್ಲಾ ವಿವರಗಳ ಪಟ್ಟಿಗಳನ್ನು ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಕಾಣುವಂತೆ ಸ್ಥಳೀಯ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹಾಕಿರಬೇಕು.

11) ನಾಗರಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸನ್ನದು ಎಂದರೆನು? ಅದರಲ್ಲಿ ಏನಿರುತ್ತದೆ?

ನಾಗರಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಸನ್ನದ್ದು ಎಂದರೆ ಸರ್ಕಾರವು ಗ್ರಾಮದ ಜನರಿಗೆ ನೀಡುವ ಭರವಸೆ ಅಥವಾ ಪ್ರಮಾಣ ವಚನ. ಇದನ್ನು ಯೋಜನಾ ವಿಭಾಗ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಕುಟುಂಬ ಕಲ್ಯಾಣ ನಿರ್ದೇಶನಾಲಯ, ಬೆಂಗಳೂರು ಇವರಿಂದ ತಯಾರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. 2002ರಲ್ಲಿ ಕನಾರ್ಕಿಕದ ಎಲ್ಲಾ ಜಿಲ್ಲೆಯ ಡಿ.ಎಚ್.ಎಂ. ಗಳಿಗೆ ಕಳುಹಿಸಲಾಗಿದ್ದು, ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ನಾಗರಿಕ ಸನ್ನದ್ದನ್ನು ಕನ್ನಡ ಮತ್ತು ಇಂಗ್ಲಿಷ್ ಭಾಷೆಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರದರ್ಶಿಸಬೇಕೆಂದು ಆರೋಗ್ಯ ಇಲಾಖೆಯು ಆದೇಶಿಸಿದೆ.

ಹೇಳಿಕೆ

1. ಶುಚಿತ್ವ ಮತ್ತು ಆಸ್ತುತ್ವ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಒಳ್ಳೆಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ
2. ಆಸ್ತುತ್ವಯು ಒಂದು ಕೈಲಾಸವಿದ್ದಂತೆ, ಇದನ್ನು ಸ್ವಚ್ಚವಾಗಿಡಿ.

ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಮಾಣಾಗಳು

1. ನಾವು ಆರೋಗ್ಯಕರ ಮತ್ತು ಸುಜ್ಞ ವಾತಾವರಣವನ್ನು ಒದಗಿಸುತ್ತೇವೆ
2. ಮಹಿಳೆಯರು, ಮಕ್ಕಳು ಮತ್ತು ಪಯಸಾದ ನಾಗರಿಕರಿಗೆ ಮೊದಲ ಆದ್ಯತೆಯನ್ನು ನೀಡುತ್ತೇವೆ.
3. ವೈದ್ಯರ ಸಲಹೆಯ ಮೇರೆಗೆ ಜಿಧಿಗಳನ್ನು ಉಚಿತವಾಗಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ಜಿಷಧಿಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುತ್ತವೆ.
4. ತುರುಫರಿಸ್ತಿರುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ದಿನದ ಪೂರ್ತಿ ಸಮಯವನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗೆ ಕೊಡಲಾಗುವುದು
5. ನಾವು ನಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯಲ್ಲಿ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ಭೇದ-ಭಾವ ಮಾಡುವುದಿಲ್ಲ
6. ನಾಗರಿಕರ ಮಾಹಿತಿಗಾಗಿ ನಾವು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವ ಶುಲ್ಕಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸೂಚನಾ ಘಳಕದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲಾಗುವುದು.
7. ಸೂಚನಾ ಘಳಕದಲ್ಲಿ ತೋರಿಸಿರುವ ಶುಲ್ಕಕ್ಕಿಂತ ಹೆಚ್ಚಿನ ಹಣವನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ
8. ನಿಮ್ಮಿಂದ ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಹಣಕ್ಕೆ ನಾವು ರಸೀದಿ ಕೊಡುತ್ತೇವೆ.
9. ನಾವು ರೋಗಿಯ ಅಭ್ಯರ್ಥಿಯಕ್ಕಾಗಿ ದುಡಿಯುತ್ತೇವೆ.
10. ಎಲ್ಲಾ ರೋಗಿಗಳನ್ನು ಕರುಣೆಯಿಂದ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುತ್ತೇವೆ.
11. ಆಸ್ತ್ರತ್ಯಾಯಲ್ಲಿ ದೂರೆಯುವ ಎಲ್ಲಾ ಉಚಿತ ಸೇವೆಗಳ ವಿವರಗಳನ್ನು ಸೂಚನಾ ಘಳಕದಲ್ಲಿ ಹಾಕಲಾಗುವುದು
12. ಕೆಲವು ನಿರ್ಧಿಷ್ಟ ದಿನಗಳನ್ನು ಲಸಿಕೊಗಿ, ಹೆರಿಗೆ ಪೂರ್ವ ಸೇವೆಗಾಗಿ ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ ಮತ್ತು ಬೇರೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳಿಗೂ ಹಿಂಗೆ ದಿನಗಳನ್ನು ಮೀಸಲಿಟ್ಟಿರುತ್ತೇವೆ.
13. ದೂರು ಪಟ್ಟಗೆಯನ್ನು ನಮ್ಮ ಅಧಿಕಾರಿಗಳು ಪ್ರತಿ ಸೋಮವಾರದಂದು ತೆರೆದು ದೂರುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ
14. ದೂರು ದಾಖಲಾತಿ ಪ್ರಸ್ತರವನ್ನು ಇಡಲಾಗಿದ್ದು ಪ್ರತಿಯೊಂದು ದೂರನ್ನೂ ದಾಖಲಿಸಲಾಗುತ್ತದೆ ಹಾಗೂ ಕ್ರಮ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ನಾಗರಿಕರು ಇದನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸಬಹುದು.
15. ತುರುಫ ದೂರುಗಳನ್ನು ಎಲ್ಲಾ ದಿನಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಆಡಳಿತಾಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ನಿಮಗೆ ನ್ಯಾಯಸಿಗಲಿಲ್ಲವಾದಲ್ಲಿ ನೀವು ಮೇಲ್ಪಟ್ಟ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ದೂರುಸಲ್ಲಿಸಬಹುದು. ಹಿರಿಯ ಅಧಿಕಾರಿ, ಡಿ. ಎಚ್. ಓ ಅಥವಾ ಜೆಲ್ಲಾ ಚಿಕಿತ್ಸಾಕಾಧಿಕಾರಿ ಆವರ ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆಗಳು.

**ಮೇಲನ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಘಳಕಾರಿಯಿಗಿಸಲು ಮತ್ತು ಸೇವೆಯನ್ನು
ಉತ್ತಮಪಡಿಸಲು ನೀವು ನಮಗೆ ಸಹಾಯ ಮಾಡಬಹುದು.**

ಸಮತೆ

ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಎಲ್ಲರ ಹಕ್ಕಾಗಿಸುವ ನಿಟ್ಟನಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಕಡೆ ಗ್ರಾಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ನೈರ್ಮಾಲ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ರಚನೆಯಾಗುತ್ತಿದೆ. ಈ ಸಮಿತಿಯು ಗ್ರಾಮದ ಜನರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಲಭ್ಯವಾಗಿಸುವುದಕ್ಕಾಲ್ಲದೆ ಜನರ ಮನೋಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಬದಲಾಯಿಸುವ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಹೊಂದಿದೆ.

ಜನರ ಹಕ್ಕಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ

ನಾವು ಆರೋಗ್ಯವನ್ನು ಹೇಗೆ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ?

ಆರೋಗ್ಯ ಎಂದರೆ ಜೀವಧಾರಿ? ಆಸ್ತ್ರೇಗಳನ್ನು ಹೊಂದಿರುವುದೆಂದು ಅರ್ಥವೇ? ಅಥವಾ ಶಾಯಿಲೆ ಇಲ್ಲ ಇರುವುದೆಂದೇ? ಇಲ್ಲಾ ಇದು ವೈದ್ಯರು ಅಥವಾ ನಸುಗಳಿಂದ ಕೆಲವೇ ವೈಕಿಂಗಿಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಟ್ಟಿರುವುದೇ?

ಈ ಎಲ್ಲಾ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳಿಗೆ ಉತ್ತರ: ಅಲ್ಲ, ಅದು ಹಾಗಲ್ಲ

ಆರೋಗ್ಯ ದಾನವಲ್ಲ. ಜನರ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದು. ಆದರೆ ಆರೋಗ್ಯ, ಜನರು ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ಒತ್ತಾಯಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯ.

ಭಾರತೀಯ ಸಂವಿಧಾನವು ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೆ ಜೀವನ ನಡೆಸುವ ಹಕ್ಕನ್ನು ಕೂಟಿದೆ. ವೈಕಿಂಗಿಂದ ಆರೋಗ್ಯವಾಗಿದ್ದಾಗ ಮಾತ್ರ ಅರ್ಥಪೂರ್ವ ಜೀವನ ನಡೆಸಬಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ಜೀವಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಎಂಬುದು ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕನ್ನೂ ಒಳಗೊಂಡಿದೆ.

ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಸಾಮಾಜಿಕ, ಆರ್ಥಿಕ ಮತ್ತು ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆ ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗಾಗಿ ಆರೋಗ್ಯ ಒಂದು ಹಕ್ಕಾಗಬೇಕು. ಅಂತಹ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗಾಗಿ, ಹಕ್ಕನ್ನು ಸ್ವಷ್ಟವಾಗಿ ವ್ಯಾಖ್ಯಾನಿಸಿ ಒತ್ತಾಯಿಸಬೇಕಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಇಂದು ನಮ್ಮ ಮುಂದಿದೆ.

ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸಮಾಜ :

ಆರೋಗ್ಯಕರ ಸಮಾಜದ ಬಗ್ಗೆ ನಾವು ಯೋಚಿಸಬಹುದೇ? ಅದು ಹೇಗಿರುತ್ತದೆ?

- * ಲಿಂಗತ್ವ, ಜಾತಿ, ವರ್ಗ ಅಥವ ಧರ್ಮ ಯಾವುದೇ ರೀತಿಯ ತಾರತಮ್ಯವಿರುವುದಿಲ್ಲ.
- * ತಮ್ಮ ಸಾಮಧ್ಯವನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸರಿಸಮಾನವಾದ ಅವಕಾಶಗಳಿರುತ್ತದೆ.
- * ಸಂಪನ್ಮೂಲಗಳಿಗೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಅವಕಾಶವಿರುತ್ತದೆ.
- * ತಮ್ಮದೇ ಆದ ನಂಬಿಕೆಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸಲು ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸಮಾನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿರುತ್ತದೆ.

ನಿಮಗೆ ಇಂತಹ ಸಮಾಜ ಬೇಡವೇ?

- * ಇಂತಹ ಸಮಾಜವನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಳ್ಳಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ನಿರ್ಮಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿದೆ. ಇಂತಹ ಸಮಾಜ ನಿರ್ವಾಣಕ್ಕೆ, ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಮ್ಮ ಆರೋಗ್ಯದ ಹಕ್ಕನ್ನು ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಸವಾನ ಅವಕಾಶವಿದೆಯಂಬುದನ್ನು ವಿಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮತೆ (Equity)

ಇಲ್ಲಿ ಅತಿ ಮುಖ್ಯವಾದ ಪದ ಸಮತೆ ಸಮತೆಯ ಅರ್ಥವೇನು? ಸಮತೆ ಎಂದರೆ ಅವಕಾಶಗಳು/ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು ಮತ್ತು ಸೇವೆಗಳು

- * ಯಾವುದೇ ತಾರತಮ್ಯವಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಭ್ಯವಾಗಬೇಕು
- * ಯಾವುದೇ ಅಡೆತಡೆಯಿಲ್ಲದೆ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಅವಕಾಶವಿರಬೇಕು.
- * ಯಾವುದೇ ಅಪವಾದದ ಆಧಾರದಲ್ಲಿ ನಿರಾಕರಣಯಾಗಬಾರದು.

ಉದಾಹರಣೆ

ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯದ ವಿಶೇಷ ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಬೇಕು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಭೋತಿಕವಾಗಿ ವಿಕಲಾಂಗರಿಗೆ ಅರ್ಥಪೂರ್ಣ ಜೀವನವನ್ನು ನಡೆಸಲು ಕೆಲವು ಸಾಧನ ಸಲಕರಣೆಗಳ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿರುತ್ತದೆ. ಸೇವೆಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗಲಾರದಂತಹ ತೀರಾ ಒಳಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸವಿರುವ ಜನರಿಗೆ ಸೇವೆಗಳು ಲಭ್ಯವಾಗುವಂತೆ ಮಾಡಲು ಪರಿಶ್ರಮ ಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ.

ಆರೋಗ್ಯದಲ್ಲಿ ಸಮರ್ಪಿತಾನ್ಯಾಸ ವಿಚಿತಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಅಸಮಾನತೆಯಿದ್ದು ಕ್ಷೇತ್ರಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವ ಅವಶ್ಯಕತೆಯಿದೆ.

- * ಅಸಮಾನತೆಯಿರುವಲ್ಲಿ - ಅನಾರೋಗ್ಯ, ಖಾಯಿಲೆ, ಅಹಿಂಸೆ ಮತ್ತು ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಅಧಿಕಾರಿಗಳ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಡೆಯೋಡ್ದುತ್ತದೆ.
- * ಅಸಮಾನತೆಯು ಜನರನ್ನು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ ಮತ್ತು ಸೌಲಭ್ಯಗಳನ್ನು ಬಳಸಿಕೊಳ್ಳಲು ತಡೆಯೋಡ್ದುತ್ತದೆ.
- * ಅಸಮಾನತೆಯು ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಜೀವನಕ್ಕಾಗಿ ಜನ ತಮ್ಮ ಹಕ್ಕನ್ನು ಸಾಧಿಸಲು ತಡೆಯೋಡ್ದುತ್ತದೆ.

ಭಾರತ ಸಮಾಜ : ಭಾರತ ವೈವಿಧ್ಯಮಯ ದೇಶ

- * ಇಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಧರ್ಮಗಳಿಗೆ ಸೇರಿದ ಜನರಿದ್ದಾರೆ.
- * ಭೋಗೋಳಿಕವಾಗಿ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುವ ಜನ ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಭಾಷೆಗಳನ್ನಾಡುತ್ತಾರೆ.
- * ಅವರು ಬೇರೆ ಬೇರೆ ಸಂಪ್ರದಾಯ ಮತ್ತು ಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಆಚರಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದೇ ಭಾರತದ ವೈವಿಧ್ಯತೆಯ ನಿಜವಾದ ಶಕ್ತಿ. ಆದರೆ ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಆಳವಾಗಿ ಬೇರೂರಿರುವ ಅಸಮಾನತೆಗಳಿವೆ. ಸಾಮಾಜಿಕ ಸಬಲರಾಗಿಲ್ಲದಿರುವ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ತಾರತಮ್ಯತೆ ಮತ್ತು ಆರ್ಥಿಕಕಾರಣಗಳಿಂದಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಗುಂಟಿನ ಜನ ತೊಂದರೆ ಅನುಭವಿಸುವಂತಾಗಿದೆ ಅವರುಗಳೆಂದರೆ :

- * ಮಹಿಳೆಯರು
- * ದಲಿತರು
- * ಬುಡಕಟ್ಟು ಜನಾಂಗ
- * ವಿಶೇಷ ಅಗತ್ಯವುಳ್ಳವರು
- * ಧಾರ್ಮಿಕ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯಾತರು

ಇವು ನಮಗೆ ನಾವೇ ಕೇಲವು ಪ್ರತ್ಯೇಗಳನ್ನು ಹಾಕಿಕೊಂಡು, ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡಲು ಪ್ರತಿಕ್ರಿಯಿಸುವಂತೆ ಮಾಡಿವೆ.

- * ನಾವು ಈ ಗುಂಪುಗಳನ್ನು ಕೆಟ್ಟಿದಾಗಿ ಏಕೆ ನಡೆಸಿಕೊಂಡಿದ್ದೇವೆ?
- * ಇದರಿಂದಾಗುವ ಪರಿಣಾಮಗಳು/ಅನಾಹತಗಳೇನು?
- * ಈ ಅಸಮಾನತೆಗಳನ್ನು ಸರಿಪಡಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾವೇನು ಮಾಡಬೇಕು?

* * * * *

ಸರ್ಕಾರದಿಂದ ಮೊರೆಯವ ಅರೋಗ್ಯ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

ಪ್ರಶ್ನೆ : ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮರಣವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ತೆಗೆದುಕೊಂಡ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳು / ಚಟುವಟಿಕೆಗಳು / ಯೋಜನೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮಾಹಿತಿ.

ಉತ್ತರ : ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮರಣವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವುದು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಅರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನದ ಒಂದು ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕಾಗಿ ನಮ್ಮ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ಹೊರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ. ಅವುಗಳಲ್ಲಿ ಮುಖ್ಯವಾದವುಗಳು :

1. ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷೆ ಯೋಜನೆ
2. ಮಡಿಲು ಯೋಜನೆ
3. ಪ್ರಸೂತಿ ಆರ್ಯಕೆ ಯೋಜನೆ
4. ‘ಅಶಾ’ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
5. ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕಾ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ
6. ತಾಯಿ ಕಾರ್ಡ್
7. ತಾಯಿ ಭಾಗ್ಯ
8. ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷೆ ವಾಹಿನಿ
9. 108 ಆಂಬ್ಯುಲೆನ್ಸ್ ಸೇವೆ

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷೆ ಯೋಜನೆಯ ಉದ್ದೇಶ ಮತ್ತು ಪಡೆಯಲು ಇರುವ ಅರ್ಹತೆಗಳೇನು?

ಉತ್ತರ : ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿನ ಆದಾಯವಿರುವ ಹಾಗೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಪಂಗಡದ ಕುಟುಂಬಗಳ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮರಣವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸಲು ಹೊರ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಯೋಜನೆಯ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಇರಬೇಕಾದ ಅರ್ಹತೆ :

1. ಬಿ.ಪಿ.ಎಲ್. ಕುಟುಂಬದ ಹಾಗೂ ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ್ದಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದ ಪಂಗಡದ ಕುಟುಂಬಗಳ ಗಭೀರಣೆಯರು.
2. ಅವರುಗಳ ವಯಸ್ಸು ಕನಿಷ್ಠ 19 ವರ್ಷ ಆಗಿರಬೇಕು. ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ಮೊದಲ ಎರಡು ಸಜೀವ ಜನನಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಮುಂದಿಗೆ.
3. ಬಿ.ಪಿ.ಎಲ್. ಕಾರ್ಡ್ ಹೊಂದಿರಬೇಕು ಅಥವಾ ಅವರ ಕುಟುಂಬದ ವಾರ್ಷಿಕ ಆದಾಯ ರೂ. 17,000/-ಗಳಿಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಎಂದು ದೃಢೀಕರಣ ಪಡೆ ನೀಡಬೇಕು.

ಸಹಾಯ ಧನ

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಮಾತ್ರಾತ್ಮಕ ಹಿತದೃಷ್ಟಿಯ ಯೋಜನೆ ಅಡಿಯಲ್ಲಿ ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶದ ಹಾಗೂ ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ಈ ಕೆಳಗಿನಂತೆ ನಗದು ಸಹಾಯವನ್ನು ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ವಿವರ	ಗ್ರಾಮೀಣ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರೂ.	ನಗರ ಪ್ರದೇಶಗಳ ಫಲಾನುಭವಿಗಳಿಗೆ ರೂ.
ಮನೆಯಲ್ಲೇ ನಡೆಯುವ ಮೊದಲ ಎರಡು ಹೆರಿಗೆಗಳಿಗೆ (ಪ್ರತಿ ಹೆರಿಗೆಗೆ) - ಸಚೇವ ಜನನ ಆಗಿರಬೇಕು.	500/-	500/-
ಆರೋಗ್ಯ ಸಂಸ್ಥೆಯಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಮೊದಲ ಎರಡು ಹೆರಿಗೆಗಳಿಗೆ (ಪ್ರತಿ ಹೆರಿಗೆಗೆ) - ಸಚೇವ ಜನನ ಆಗಿರಬೇಕು	700/-	600/-
ಹಾಸಗಿ ಆಸ್ತ್ರೇಯಲ್ಲಿ ಸಿಸೇರಿಯನ್ ಆದಲ್ಲಿ (ಪ್ರತಿ ಪ್ರಕರಣಕ್ಕೆ)	1500/-	1500/-

ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯಲು ಗಭಿರಣಿಯರು ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರಲ್ಲಿ ನೋಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು. ಕಡೇ ಪ್ರಕ್ಕ ಮೂರು ಬಾರಿ ಪರಿಕ್ಕೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡಿರಬೇಕು. ಹೆರಿಗೆಗೆ ಮೊದಲು ಎರಡು ಬಾರಿ ಧನುವಾರಾಯು ಲಸಿಕೆ ಮತ್ತು ಕಬ್ಬಿಣಾಂಶ ಮಾತ್ರಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಿರಬೇಕು.

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಮುಡಿಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಉದ್ದೇಶವೇನು ?

ಉತ್ತರ : ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯ ಇರುವ ಗಭಿರಣಿ ಸೀಯರು ಸುರಕ್ಷಿತ ಹೆರಿಗೆಗಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ತ್ರೇಗೆ ಬರಲು ಹಾಗೂ ಇದರಿಂದ ತಾಯಿ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಮೇರಣ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವ ಉದ್ದೇಶದಿಂದ ಮುಡಿಲು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಹಿಡುತ್ತಿರುತ್ತಾಗಿದೆ.

ಫಲಾನುಭವಿಗಳು

1. ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವವರು
2. ಸರ್ಕಾರಿ ಸಂಸ್ಥೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡವರು
3. ಎರಡು ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಸೀಮಿತವಾಗಿರುವವರು

ಸೌಲಭ್ಯ

ಸುರಕ್ಷಿತ ಬಾಣಂತನಕ್ಕೆ ಹೆರಿಗೆ ನಂತರ 3 ತಿಂಗಳವರೆಗೆ ತಾಯಿ ಮಗುವಿಗೆ ಅಗತ್ಯವಿರುವ 19 ಸಾಮಗ್ರಿಗಳಿರುವ ಒಂದು ವ್ಯಾಧಿಕೀಯ ಕಿಟಾನ್‌ನ್ನು ‘ತವರಿನ ಉಡುಗೂರೆ’ ಎಂದು ತಾಯಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಸೂಚನೆ :

- ಖಾಸಗಿ ಆಸ್ತ್ರೋಗಳಲ್ಲಿ ಹೆರಿಗೆಯಾದವರಿಗೆ ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ಸಿಗುವುದಿಲ್ಲ.
- ಉಪಕೇಂದ್ರ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಗಭಿರ್ ಸ್ಟೀಯರ್ ಸಾಧ್ಯವಾದವ್ಯಾ ಮುಂಚಿತವಾಗಿ ನೊಂದಾಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.
- ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿದ್ದ ಬಿ.ಪಿ.ಎಲ್. ಕಾರ್ಡ್ ಹೊಂದಿಲ್ಲದವರು ಕಂದಾಯ ಅಧಿಕಾರಿಗಳಿಂದ ಸಮಾನಾಂತರವಾದ ದೃಢೀಕರಣ ಪತ್ರವನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡು ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ಪಡೆಯಬಹುದು.

ಪ್ರಶ್ನೆ : ಪ್ರಸೂತಿ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆ ಎಂದರೇನು ?

ಉತ್ತರ : ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ ಮತ್ತು ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳ ಕುಟುಂಬಗಳಲ್ಲಿ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶಗಳ ಹೊರತೆ ಇರುವುದರಿಂದ ಇವರಲ್ಲಿ ಶಿಶು ಮರಣ ಹಾಗೂ ತಾಯಂದಿರ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ.

ಅಗತ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳು ದೊರೆಯದೆ ಈ ಸಮಸ್ಯೆ ಉಲ್ಲಂಘಿಸಬಾಗಿದ್ದು, ಸಕಾಲಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ ಹಾಗೂ ಗಭಿರ್ ಸ್ಟೀಯರಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಖರೀದಿಸಲು ಹಣಕಾಸಿನ ನೇರವು ನೀಡುವುದು ಈ ಯೋಜನೆಯ ಮೂಲೆ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿದೆ.

ಪ್ರಸೂತಿ ಆರ್ಥಿಕ ಯೋಜನೆಯಲ್ಲಿ ನೀಡುವ ಸೌಲಭ್ಯಗಳು

- ಆಂರಾಂರು ಕ್ಷೇತ್ರದ ಕಿರಿಂರು ವುಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕಿಂರುರಲ್ಲಿ ನೊಂದಾಯಿಸಿಕೊಂಡಿರುವ ಗಭಿರ್ ಸ್ಟೀಯರಿಗೆ ಎರಡು ಮತ್ತು ಮೂರನೇ ತ್ವರಿತವಾಸಿಕ ಗಭಿರ್ ಸ್ಟೀಯರಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆ ಮುಗಿಸಿದ ನಂತರ ಮೂರನೇ ಗಭಿರ್ ಸ್ಟೀಯರಿಗೆ ಪರೀಕ್ಷೆಯ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 1000 ರೂಪಾಯಿಗಳನ್ನು ಚೆಕ್ ಮೂಲಕ ನೀಡಲಾಗುವುದು.
- ಹೆರಿಗೆ ನಂತರ 1000 ರೂ.ಗಳನ್ನು ಚೆಕ್ ಮೂಲಕ ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ನೀಡಲಾಗುವುದು.
- ಗಭಿರ್ ಸ್ಟೀಯರಿಗೆ ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡುವ ಒಂದು ಮಾಹಿತಿ ಮಸ್ತಕ ನೀಡಲಾಗುವುದು.

ಘರತ್ವಗಳು

- ರಾಜ್ಯದ ಈಗಾಗಲೇ ಗುರುತಿಸಿರುವ ಜಿಲ್ಲೆಗಳಲ್ಲಿ ವಾಸಿಸುತ್ತಿರುವ ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಜಾತಿ, ಪರಿಶಿಷ್ಟ ಪಂಗಡಗಳಲ್ಲಿನ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗೆ ಇರುವ ಕುಟುಂಬಗಳ ಗಭಿರ್ ಸ್ಟೀಯರು ಮಾತ್ರ ಈ ಸೌಲಭ್ಯಕ್ಕೆ ಅರ್ಹರು.
- ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬ ಗಭಿರ್ ಸ್ಟೀಯರು ಬ್ಯಾಂಕ್ ಖಾತೆ ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
- ಮೊದಲ ಎರಡು ಹೆರಿಗೆಗಳಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಈ ಸೌಲಭ್ಯ ಲಭ್ಯ.

- ಪ್ರತಿ ಎ.ಎನ್.ಸಿ. ಭೇಟಿಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ / ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ತಿತ್ವಯ ವ್ಯಾಧಾರ್ಥಿಕಾರಿಗಳು ಜನನಿ ಸುರಕ್ಷಾ ಯೋಜನೆಯಡಿಯಲ್ಲಿ ದಿನಾಂಕ, ಸಹಿ ಮತ್ತು ಮೊಹರನ್ನು ನಮೂದಿಸಬೇಕು.
- ಕಿರಿಯ ಮಹಿಳಾ ಆರೋಗ್ಯ ಸಹಾಯಕಿಯರು ಫಲಾನುಭವಿ ಗಭಿರಣೀಯರ ದಾಖಲಾತಿ (ಎ.ಎನ್.ಸಿ) ಸಂಪೂರ್ಣ ಹಾಗೂ ಒಂದನೇ ಅಥವಾ ಎರಡನೇ ಹೆರಿಗೆಯ ವಿಚಿತ್ರತೆಗಾಗಿ ದಾಖಲೆ ಮಾಡಿ ಸಹಿ ಮಾಡಬೇಕು.
- ಹೆರಿಗೆಯು ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಸರ್ಕಾರಿ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರ/ಸರ್ಕಾರಿ ಆಸ್ತಿಗಳಲ್ಲಿ ನಡೆಯಬೇಕು.
- ಫಲಾನುಭವಿ ತನ್ನ ಜಾತಿ ಪ್ರಮಾಣ ಪತ್ರ ಮತ್ತು ಕಡಿಮೆ ಆದಾಯವಿರುವ ದಾಖಲಾತಿಯ ದೃಢೀಕರಿಸಿದ ಜೀರ್ಣಾಸ್ತಿ ಪ್ರತಿ ಅಥವಾ ಬಡತನ ರೇಖೆಗಿಂತ ಕೆಳಗಿರುವ ಪಡಿತರ ಚೀಟಿಯನ್ನು ವ್ಯಾಧಾರ್ಥಿಕಾರಿಗಳಿಗೆ ನೀಡಬೇಕು.

ಮಾನ್ಯತೆ ಪಡೆದ ಸಾಮಾಜಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ

(ASHA-Accredited Social Health Activist)

ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಗ್ರಾಮೀಣ ಆರೋಗ್ಯ ಅಭಿಯಾನದ ಯಶಸ್ವಿಗೆ ರೂಪಿಸಿದ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳಾದ ಶಿಕ್ಷಣ ಮರಣ ಮತ್ತು ತಾಯಂದಿರ ಮರಣ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ತಗ್ಗಿಸುವಿಕೆ ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ವರ್ಧಕ ಅಂಶಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಸಾರ್ವಜನಿಕ ಆರೋಗ್ಯ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಕೊಂಡಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ASHA ಆರಂಭದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದಿದೆ.

ಉಪಕೇಂದ್ರಗಳು ನಿರೀಕ್ಷೆಗೆ ಮೀರಿದ ಜನಸಂಖ್ಯೆಗೆ ಕೆಲಸ ನಿರ್ವಹಿಸಬೇಕಾದ್ದರಿಂದ, ANMಗಳ ಕೆಲಸ ಹೆಚ್ಚಾಗಿತ್ತು. ಆದ್ದರಿಂದ ASHAದ ಮೂಲಕ ಕುಟುಂಬದ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಸುಧಾರಿತ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸುವುದು NRHMನ ಮುಖ್ಯ ಕಾರ್ಯತಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಒಂದಾಯಿತು.

- ASHA (ಆಶಾ) ಸಮುದಾಯದ ನಡುವೆ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸಲು ಇರುವ ಒಬ್ಬ ಆರೋಗ್ಯ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ.
- ಪ್ರತಿ ಗ್ರಾಮದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಿ ಸಾವಿರ ಜನರಿಗೆ ಒಬ್ಬ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ (ASHA) ಇರುತ್ತಾರೆ.
- ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯನ್ನು ಗ್ರಾಮಸಭೆಯಲ್ಲಿ ಆಯ್ದು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ
- ಗ್ರಾಮದಲ್ಲೇ ವಾಸವಾಗಿರುವ ಕನಿಷ್ಠ 4ನೇ ತರಗತಿವರಗೆ ಓದಿದ ಮಹಿಳೆಯರಲ್ಲಿ (ಮದುವೆಯಾದ/ ವಿಧವೆ/ವಿಚ್ಛೇದಿತ 25–45 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ) ಒಬ್ಬರನ್ನು ಆಯ್ದು ಮಾಡಲಾಗುತ್ತದೆ.
- ASHA ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯಿತಿಗೆ ಜವಾಬ್ದಾರಳಾಗಿರುತ್ತಾಳೆ.
- ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರದ ಮೂಲಕ ಕಾರ್ಯನಿರ್ವಹಿಸುತ್ತಾಳೆ.
- ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯು ಉತ್ತೇಜಕ ಭರ್ತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುವ ಸ್ವಯಂಸೇವಕೆಯಾಗಿದ್ದು. ಅವಳ ಕೆಲಸದ ಆಧಾರದ ಮೇಲೆ ಉತ್ತೇಜಕ ಭರ್ತೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯುತ್ತಾಳೆ. ಆದರೆ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಅವಳ ಸೇವೆ ಉಚಿತವಾಗಿರುತ್ತದೆ.

- ಗಭೀಣಿಯರ, ಹೆರಿಗೆಯ ಅವಧಿಯಲ್ಲಿ, ನವಜಾತ ಶಿಶುವಿನ ಬಗ್ಗೆ, ಹಾಗೂ ಹೆರಿಗೆಯ ನಂತರ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದ ಜಾಗೃತಿಯ ಬಗ್ಗೆ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸೈಮಾಲ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಆಶಾ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಗೆ ತರಬೇತಿಗಳನ್ನು ನೀಡಲಾಗುತ್ತದೆ.

ಕರ್ತವ್ಯ ಮತ್ತು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳು

ಆಶಾ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸಲು ಜವಾಬ್ದಾರಿಗಳಿಗೆ ನೀಡುವುದು.

- ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ, ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸೈಮಾಲ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ತಿಳಿವಳಿಕೆ ನೀಡುವುದು.
- ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಮುದಾಯಕ್ಕೆ ಮಾಹಿತಿ ನೀಡಿ, ಅವರನ್ನು ಸಂಘಟಿಸಿ ಕೇಂದ್ರದಲ್ಲಿ ಲಭ್ಯವಿರುವ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.
- ಗಭೀಣಿ ಹಂಗಸರ ಹೆಸರನ್ನು ನೊಂದಾಯಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಬಡ ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಬಿಪಿಎಲ್ ಕಾರ್ಡ್ ಪಡೆಯಲು ಸಹಾಯಮಾಡುವುದು.
- ಹೆರಿಗೆಯ ತಯಾರಿ, ಸುರಕ್ಷಿತ ಹೆರಿಗೆ, ಎದೆ ಹಾಲು ಕುಡಿಸುವುದು, ಗಭೀ ನಿರೋಧಕಗಳ ಬಳಕೆ, RTI/STI ಮತ್ತು ಶಿಶುಪಾಲನೆಯ ಬಗ್ಗೆ ಮಹಿಳೆಯರ ಜೊತೆ ಸಮಾಲೋಚಿಸುವುದು.
- ಗಭೀಣಿಯರನ್ನು ಮತ್ತು ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆಯ ಅಗತ್ಯವಿರುವ ಮತ್ತು ಸಮೀಪದ ಆರೋಗ್ಯ ಕೇಂದ್ರಕ್ಕೆ ದಾಖಲಿಸುವ / ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವ ವ್ಯವಸ್ಥೆ ಮಾಡುವುದು.
- ಸಾರ್ವತ್ರಿಕ ಲಸಿಕೆಗೆ ಪ್ರೌತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ಚಿಕ್ಕಪ್ರಟ್ಟ ಖಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಜಿಷ್ಡಿಯನ್ನು ನೀಡುವುದು.
- ಸಾಮಾನ್ಯ ಖಾಯಿಲೆಗಳಿಗೆ ಬೇಕಾದ ಸಾಮಾನ್ಯ AYUSH ಮತ್ತು ಆಲೋಪತಿ ಜಿಷ್ಡಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡ ಜಿಷ್ಡಿಯ ಕಿಟ್‌ನ್ನು ಹೊಂದಿರಬೇಕು.
- ಮನೆಗಳಲ್ಲಿ ಶೌಚಾಲಯ ನಿರ್ಮಾಣಕ್ಕೆ ಪ್ರೌತ್ಸಾಹಿಸುವುದು.
- ಗ್ರಾಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸೈಮಾಲ್ಯ ಸಮಿತಿಯ ಮುಖಿಯನ್ನು ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ, ANM ಮತ್ತು ಸ್ವಸಹಾಯ ಗುಂಪುಗಳ ಮುಖಾಂತರ ಗ್ರಾಮ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಸೈಮಾಲ್ಯ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸಿ ಕಾರ್ಯರೂಪಕ್ಕೆ ತರಲು ಸಹಾಯ ಮಾಡುವುದು.
- ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆ ಮತ್ತು ANM ಗಳ ಜೊತೆ ತಿಂಗಳಿಗೆ ಅಥವಾ ಎರಡು ಬಾರಿ ‘ಆರೋಗ್ಯ ದಿನ’ ವನ್ನು ಆಚರಿಸುವುದು.
- ಅಂಗನವಾಡಿ ಕಾರ್ಯಕರ್ತೆಯರು ವಿಶರಿಸುವ ಅಗತ್ಯ ಸೇವೆಗಳಾದ IFA, OCP, ಗಭೀನಿರೋಧಕಗಳು, ORS, DDK ಗಳಿಗೆ ಆಶಾ ಕ್ಷೇತ್ರದಿನಬೇಕು.

1. ಸಮಗ್ರ ತಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಸೇವೆಗಳ ಯೋಜನೆ :

1975ರಲ್ಲಿ ಈ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ಭಾರತ ಸರ್ಕಾರದ ಸಹಯೋಗದೊಂದಿಗೆ ಕನಾರಟಕ ರಾಜ್ಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಾರಂಭಿಸಲಾಗಿದೆ.

ಸಮಗ್ರ ತಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಮುಖ್ಯ ಉದ್ದೇಶಗಳು ಈ ಕೆಳಕಂಡಂತಿವೆ.

1. 6 ತಿಂಗಳನಿಂದ 6 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ, ಗಭಿರಣಿ, ಬಾಣಂತಿಯರ ಮತ್ತು ನ್ಯಾನ್ ಮೋಷಣಯುಳ್ಳ ಮಕ್ಕಳ ಪೌಷ್ಟಿಕತೆ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಸುಧಾರಿಸುವುದು.
2. ಮಕ್ಕಳ ಮಾನಸಿಕ ಸಾಮಾಜಿಕ ಮತ್ತು ಭೌತಿಕ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಬುನಾದಿ ಹಾಕುವುದು.
3. ಶಿಶು ಮರಣ ದರ, ಅಪೌಷ್ಟಿಕತೆ, ಕಾಯಿಲೆ ಪ್ರಮಾಣ ಹಾಗೂ ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆ ಬಿಡುವ ಪ್ರಮಾಣವನ್ನು ಕಡಿಮೆ ಮಾಡುವುದು.
4. ಮಗುವಿನ ಸರ್ವಾಂಗೀಣ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಗೆ ಇತರೆ ಇಲಾಖೆಗಳೊಂದಿಗೆ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾದ ಸಮನ್ವಯತೆಯನ್ನು ಸಾಧಿಸುವುದು.
5. ಪೌಷ್ಟಿಕಾಂಶ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನು ನೀಡುವುದರ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳ ಸಾಮಾನ್ಯ ಆರೋಗ್ಯ ಹಾಗೂ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಮಟ್ಟವನ್ನು ಕಾಪಾಡುವ ಬಗ್ಗೆ ತಾಯಂದಿರ ಸಾಮರ್ಥ್ಯವನ್ನು ಹೆಚ್ಚಿಸುವುದು.

ಸೇವೆಗಳು :

1. 6 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಗಭಿರಣಿ ಹಾಗೂ ಬಾಣಂತಿಯರಿಗೆ ಮೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ನೀಡುವುದು.
2. ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಹಾಗೂ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಚಟುವಟ್ಟು ನೀಡುವುದು.
3. ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ
4. ಸಲಹಾ ಸೇವೆ
5. ಮಹಿಳೆಯರಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಮತ್ತು ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಕುರಿತಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣ ನೀಡುವುದು.
6. 3-6 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಶಾಲಾಮೂರ್ಖ ಚಟುವಟಿಕೆ ನಡೆಸುವುದು.

ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರದ ಮೂಲಕ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ಈ ಕೆಳಕಂಡ ಸೇವೆಗಳನ್ನು ಒದಗಿಸಲಾಗುತ್ತಿದೆ.

- 1) ಆರೋಗ್ಯ ತಪಾಸಣೆ 2) ಶಾಲಾಮೂರ್ಖ ಶಿಕ್ಷಣ 3) ಮೂರಕ ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ವಿತರಣೆ 4) ಪೌಷ್ಟಿಕ ಆಹಾರ ಹಾಗೂ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗ್ಗೆ ತಾಯಂದಿರಿಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು 5) ರೋಗ ನಿರೋಧಕ ಲಸಿಕೆ ನೀಡುವುದು ಹಾಗೂ 6) ಮಾಹಿತಿ ಸೇವೆಗಳು.

ಶಾಲಾ ಮೂರ್ಖ ಶಿಕ್ಷಣ

ಸಮಗ್ರ ತಿಶು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಯೋಜನೆಯ ಸೇವಾ ಸೌಲಭ್ಯಗಳಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಮೂರ್ಖ ಶಿಕ್ಷಣವು ಪ್ರಮುಖ ಸೇವೆಯಾಗಿದೆ. ಈ ಶಿಕ್ಷಣವು 3 ವರ್ಷದಿಂದ 6 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ ಬೆಳವಣಿಗೆಗೆ ಅಡಿಪಾಯವನ್ನು ಹಾಕುವ ಮೂಲಭೂತ ಶಿಕ್ಷಣವಾಗಿದೆ. ಅಂಗನವಾಡಿ ಕೇಂದ್ರಗಳಲ್ಲಿ